

COMPOSITION

การจัดองค์ประกอบสำหรับการถ่ายภาพ

วีโรจน์ ธีชัยวณิชมงคล
ดร.เอกนฤน บางท่าไม้

VISUAL ELEMENTS

องค์ประกอบภาพ

DOT

10

- จุด

LINE

16

- เส้น

LEADING LINE

24

- การใช้เส้นเพื่อนำสายตา

SHAPE & FORM

28

- รูปร่างและรูปทรง

TEXTURE

36

- พื้นผิว

COMPOSITION

หลักการจัดองค์ประกอบ

UNITY

44

- เอกภาพ

BALANCE

46

- ความสมดุล

SPACE

52

- พื้นที่

HARMONY

56

- ความกลมกลืน

CONTRAST

58

- ความแตกต่าง

MOVEMENT

62

- ความเคลื่อนไหว

REPETITION

66

- การทำซ้ำ

ELEMENTS OF COMPOSITION

ปัจจัยขององค์ประกอบ

VIEWPOINT

72

- มุมมองภาพ

FOCAL POINT

80

- จุดโฟกัส

RULE OF THIRDS

84

- กฎสามส่วน

DEPTH

88

- มิติ

LIGHTING

98

- แสง

COLOUR

118

- สี

FRAMING

140

- กรอบภาพ

EPILOGUE

150

- บทสรุป

COMPOSITION

SKILL UP PHOTOGRAPHY

เฮลซิงเยอ (Helsingør), เดนมาร์ก :
นักท่องเที่ยวหยุดคุยระหว่างเดินลงไปยัง
พิพิธภัณฑ์นาวิกที่ตั่งอยู่ชั้นใต้ดิน ใกล้กับบริเวณ
ปราสาทในเรื่องแฮมเล็ตของเชกสเปียร์
ภาพนี้เน้นความเปรียบต่างด้านแสง
เพื่อขับให้ตัวแบบดูเด่น

ภาพถ่ายนั้นมีประวัติศาสตร์ยาวนานอยู่คู่กับมนุษยชาติมานับ
ศตวรรษ จากคุณค่าของภาพถ่ายจากหน้าที่การบันทึกประวัติศาสตร์
เหตุการณ์สำคัญในอดีต จนมาถึงการถ่ายภาพในปัจจุบันที่กลายเป็น
กิจกรรม หรืองานอดิเรกที่นักถ่ายภาพมือใหม่เกิดขึ้นมากมาย ขณะที่
เอกลักษณ์ของภาพถ่ายในฐานะสื่อบันทึกความทรงจำนั้นยังคงอยู่

ศาสตร์และศิลป์ทางการถ่ายภาพร่วมกับการตกแต่งภาพ ก็ยัง
เปิดโอกาสให้นักถ่ายภาพได้ผสมผสานจินตนาการของตนเอง ถ่ายทอด
แนวความคิดและเรื่องราวอย่างมีสุนทรีย์ จึงถือได้ว่าคุณนั้นเปิดกว้าง
ให้โลกแห่งภาพถ่ายอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนครับ

เมื่อขีดจำกัดทางการถ่ายภาพต่างๆ เริ่มทยอยถูกทำลายไปเรื่อยๆ
จากที่เราไม่สามารถถ่ายภาพในที่แสงน้อยได้ดี เดี่ยวนี้กล้องรุ่นใหม่ๆ
ก็สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดนี้ไปได้ หรือกระทั่งข้อจำกัดด้านขนาด
เช่น เซอร์และโฟโต้ไซต์ ที่เป็นจุดอ่อนของกล้องดิจิทัลมาเป็นเวลา
นาน เดี่ยวนี้กล้องฟูแลมก็มีจำนวนมากรุ่นขึ้นเรื่อยๆ ความก้าวหน้า
ใหม่ๆ เหล่านี้ ทำให้ช่างภาพมีโอกาสและทางเลือกในการสร้างสรรค์
ภาพมากมาย ความท้าทายจึงมีแนวโน้มไปอยู่ที่ความคิดสร้างสรรค์,
จินตนาการ, เทคนิคการนำเสนอภาพของช่างภาพมากขึ้นเรื่อยๆ หรือ
พูดง่าย ๆ คือ ในเมื่อข้อจำกัดด้านเครื่องมือเริ่มหมดไป แรงกดดันก็ตก
อยู่ที่ “ความเจ๋ง” ของช่างภาพนั่นเอง

เซ็นทรัลเอ็มบาซซี, กรุงเทพฯ : เส้นสายของบันไดเลื่อน
ภายในห้างสรรพสินค้านั้นปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปในชีวิต
ประจำวันของเรา แต่ในบางครั้งมุมมองใหม่ๆ ก็อาจทำให้
เกิดความน่าสนใจในเชิงศิลปะนามธรรมขึ้นได้

หนังสือเล่มนี้ช่วยให้ช่างภาพสามารถมองเห็นภาพรวมของหลักคิด และกฎเกณฑ์บางส่วนในการจัดองค์ประกอบของภาพถ่าย สำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในการถ่ายภาพได้จริง รวบรวมรายละเอียดต่างๆ มาเรียบเรียงไว้ให้อ่านทำความเข้าใจได้ง่าย โดยผมจะแบ่งเนื้อหาออกเป็นสามส่วนหลักๆ ได้แก่

1. ปัจจัยขององค์ประกอบภาพ (Elements of composition)

ที่จะแนะนำถึงความรู้เบื้องต้นที่ส่งผลต่อการจัดวางองค์ประกอบอย่าง มุมกล้อง, ฉากหน้า, ฉากหลัง, ขนาดของกรอบภาพ, ทิศนมิติ, แสง, สี, กฎสามส่วน คือสิ่งที่ส่งผลต่อการนำองค์ประกอบมาจัดวาง

2. องค์ประกอบภาพ (Visual elements)

ที่จะแนะนำองค์ประกอบต่างๆ ที่ปรากฏในภาพถ่ายภาพหนึ่ง ตั้งแต่จุดไร้มิติ, เส้นหนึ่งมิติ, รูปร่าง รูปทรง, พื้นผิว เพื่อให้เข้าใจถึงองค์ประกอบแต่ละประเภท

3. หลักการจัดองค์ประกอบ (Art composition)

ที่จะแนะนำเทคนิควิธีการนำองค์ประกอบภาพเหล่านี้มาจัดวางเพื่อให้ได้ผลงานที่ตรงตามแนวคิดของช่างภาพ ไม่ว่าจะเป็นน้ำหนักรูปภาพ, พื้นที่ว่างในภาพ, ความเปรียบต่าง, การเพิ่มมิติให้กับภาพ, การจับจังหวะ, การทำซ้ำ

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้อ่านที่พอจะใช้งานกล้องได้ดี เพื่อที่จะได้โฟกัสเนื้อหาไปที่การจัดองค์ประกอบเป็นหลัก ถ้าพร้อมแล้ว เรามาเริ่มกันได้เลยครับ

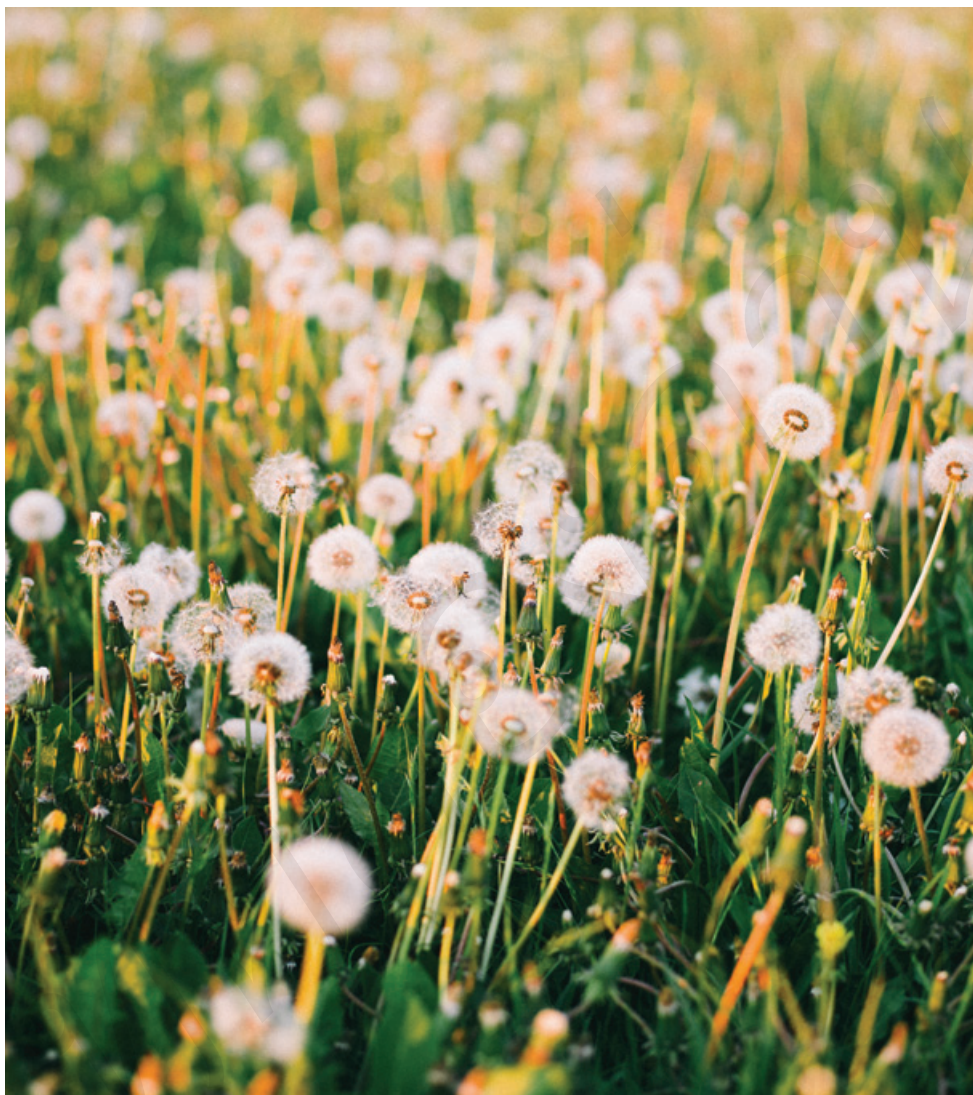
โคเปนเฮเกน, เดนมาร์ก : ภาพระยະไค้
ของพลุในงานฉลองปีใหม่ ภาพนี้แสดงให้เห็นถึง
องค์ประกอบของภาพอย่างจุด, เส้น และสี

VISUAL ELEMENTS

องค์ประกอบภาพ

ญาคริบอรัย, สวีเดน : ฟุ้งดอกแดนดิไลอันในช่วงเวลาเย็น

DOT

จุด

องค์ประกอบแรกที่ขอฟุดถึงคือ จุด (Dot) จากกรอบภาพโล่งๆ ว่างเปล่า องค์ประกอบที่ธรรมดาที่สุดที่เราสามารถใส่เข้าไปในภาพก็คือจุดครับ ตามหลักการแล้วจุดนั้นจะถือว่าเป็นรูปทรงที่ไร้มิติ นั่นก็เพราะมันไม่มีความกว้างหรือความยาวแต่อย่างใด แต่สำหรับสายตาของเราเองนั้น เรามักจะมองเห็นจุดเป็นภาพวงกลมเล็กๆ ซึ่งจะไปแล้วก็มีขนาดรัศมีเส้นผ่าศูนย์กลางของมันอยู่ เอาเป็นว่าสำหรับเรานักถ่ายภาพนั้น คอนเซ็ปต์เกี่ยวกับจุดนั้น มีทั้งแบบที่ธรรมชาติสร้างขึ้นและมนุษย์สร้างขึ้นครับ

องค์ประกอบในภาพที่มีลักษณะเป็นจุดตามธรรมชาติที่เห็นได้ชัดคือ ดาวบนฟ้ายามค่ำคืน และเม็ดทรายตามชายหาดนั่นเองครับ หรือมีขนาดใหญ่ขึ้น ดูมีมิติเป็นรูปร่าง เช่น ดวงจันทร์, พระอาทิตย์

เชียงราย, ไทย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อีก
สถานที่ที่สามารถถ่ายภาพดวงดาวในยามค่ำคืน และ
ดวงดาวที่เราเห็นก็คือ จุดตามธรรมชาติที่สามารถนำ
มาใช้เป็นองค์ประกอบในภาพได้เป็นอย่างดี

Credit : Khaowat Sitthiphon

นอกจากจุดที่เราพบเห็นในธรรมชาติแล้ว เรายังสามารถมองหลอดไฟประดับอาคาร หรือไฟถนน ยามกลางคืนให้เป็นจุดได้ด้วยเช่นกันครับ เนื่องจากจุด เหล่านี้ดูมีขนาดเล็ก ทำให้หลายต่อหลายครั้งเรามัก จะไม่ให้ความสนใจเท่าไรนัก แต่หากเราพิจารณาดูดีๆ แล้ว ในบางครั้งจุดเล็กๆ เหล่านี้ก็อาจจะเป็นตัวแบบหลัก ในภาพได้ด้วยเช่นกัน หากประยุกต์เอาจุดเด่นมาใช้ใน ภาพของเรา ภาพที่เน้นให้จุดเป็นแบบหลักที่เราพบเห็น กันบ่อยๆ ก็ได้แก่ ภาพหมู่ดาว และภาพพลุยามค่ำคืน นั้นเองครับ

จุดจึงเป็นสิ่งที่ช่วยเน้นย้ำความสนใจได้เป็น อย่างดี โดยจุดต่างๆ ที่ช่างภาพเลือกถ่ายจะสามารถ นำมาประกอบกันให้เป็นเส้น, รูปว่าง, รูปทรง ตลอดจน เกิดเป็นภาพ

กรุงเทพฯ : ภาพตึกยามค่ำคืน แสงไฟ
ตามหน้าต่างและไฟถนนดูเป็นจุดเล็กๆ ในภาพ
แต่เมื่อปรับรูรับแสงให้แคบ แสงไฟจะดูเป็นแถบ
ชัดเจน ภาพวิวยามค่ำคืนให้ความรู้สึกถึง
วิถีชีวิตของเมืองที่ไม่หลับใหล

โคเปนเฮเกน, เดนมาร์ก : การจับภาพพลุนั้น
จำเป็นต้องอาศัยความรู้เรื่องการตั้งค่าความเร็ว
ชัตเตอร์ เพื่อสื่อให้เห็นจุดหรือเส้นในภาพ ซึ่งจะ
ทำให้สะเก็ดพลุที่เคลื่อนไหวนั้นดูเป็นเส้น

คุณจะถ่ายภาพได้สวยอย่างที่ตั้งใจได้อย่างไร ? การเรียนรู้เรื่อง Composition หรือการจัดวางองค์ประกอบที่ดีคือคำตอบที่คุณกำลังมองหา เพราะการนำเสนอเรื่องราวในการถ่ายภาพที่ดีนั้น มาจากการวางองค์ประกอบภาพที่ดี และเราได้รวบรวมข้อมูลที่จะช่วยให้คุณถ่ายภาพได้สวยงามเหมือนมืออาชีพ

- Visual Element องค์ประกอบภาพ
- Composition หลักการจัดองค์ประกอบ
- Element Of Composition ปัจจัยขององค์ประกอบภาพ

COMPOSITION

การจัดองค์ประกอบสำหรับการถ่ายภาพ

วีโรจน์ เขียววังระมงคล
ดร.เอกนถุน มางท่าไม้
บรรณาธิการ
สหทัศน์ วชิระนกุล

จัดจำหน่ายโดย **IDC**
ISBN 885-916-100-336-6

8 859161 003366 250 บาท